

Fullmäktigemotion / Avgiftsfria gymnasiets framtid

Stadsfullmäktige 13.05.2024 § 55
17/00.01.06/2024

Ledamot Pietilä lade fram följande fullmäktigemotion:

”Landets regering har i vårens ramförhandlingar beslutat sänka åldersgränsen för avgiftsfria studier på andra stadiet. En studerande ska ansvara själv för betalningen av läromedel, studentprovens provavgifter och eventuell anskaffning av dator efter det kalenderår som den unga fyller 18 år. Det här betyder i praktiken att abiturientvåren och ett eventuellt fjärde studieår blir avgiftsbelagt för gymnasieelever. I nuvarande modell har åldersgränsen varit 20 år.

Att gymnasieutbildningen blir avgiftsbelagd mitt under abiturientåret oroar också många ungdomar i Karleby. De ungas och gymnasieelevernas upplevelser av stress, ångest och belastning har redan länge utvecklats i en sämre riktning. Situationen är allvarlig. Avgiftsbeläggandet av gymnasieutbildningen mitt under utbildningen kan ytterligare öka oron för utkomsten och öka pressen att klara sig under gymnasievardagen. Det är möjligt att allt flera skyndar sig att avlägga sina studentprov redan under abiturientårets höst, utan att exempelvis ha gått på gymnasiets repetitionskurser. Det här innebär också en kortare tid att förbereda sig inför prov och att proven hopar sig till hösten, varvid också provresultaten kan vara i fara. Gymnasieeleverna oroar sig under vårens studentskrivningar också över att de exempelvis inte är säkra på om de har rätt att använda sin dator eller möjligheten att använda hela gymnasiets läromedel avgiftsfritt för repetition. Många abiturienter har också oavslutade kurser långt in på våren, och de studerande som fortsätter sina studier ett fjärde år, är i en särskilt sårbar situation i och med att gymnasieutbildningen blir avgiftsbelagd.

De kostnader som kommunerna sparar till följd av ändringen kan också vara små eller skenbara. Datorer måste i vilket fall som helst även i fortsättningen skaffas till gymnasieelever, likaså licenser till läromedel. Uppkommer faktiska besparingar då vi inte längre erbjuder gymnasieelever de här i slutet av utbildningen, och är dessa besparingar värda gymnasieelevernas försämrade välbefinnande? Nu har Karleby en ypperlig möjlighet att profilera sig som ungdomarnas stad som inte bara lyssnar på ungdomarnas bekymmer utan också agerar utifrån dem.

Överdirektör Petri Lempinen för avdelningen för gymnasieutbildning och yrkesutbildning vid undervisnings- och kulturministeriet har konstaterat att kommunerna får själva fatta det slutliga beslutet och överväga hur de verkställer förändringen. Avgörande frågor är exempelvis: Får den studerande använda en redan anskaffad dator gratis till slutet av gymnasiestudierna? Får studerandena använda läromedel avgiftsfritt utan att betala för licenser tills de slutfört sina gymnasiestudier? Betalar den studerande eller kommunen i fortsättningen provavgifterna för studentprov? Då kommunen fattar det här beslutet ska beslutet grunda sig på utredd information.

Karleby stad ska dra riktlinjer om hur gymnasieutbildningens avgiftsfrihet kommer att fortsätta fr.o.m. hösten 2025 om regeringens framställan förverkligas.

Vi undertecknade föreslår att Karleby stad:

- 1 gör en utredning om kostnaderna för fortsatt avgiftsfri gymnasieutbildning
- 2 ger nämnda utredning stadsfullmäktige för kännedom
- 3 ger efter utredningen den avgiftsfria gymnasieutbildningens framtid till fullmäktige för beslut
- 4 hör och involverar på ett omfattande sätt unga i Karleby under beredningen av beslutet.”

Bilaga A § 55 Undertecknad fullmäktigemotion

Beslut

Stadsfullmäktige beslutar anteckna motionen i sitt protokoll och ge den till stadsstyrelsen för behandling.